

Polityka innowacyjna w praktyce – doświadczenia wybranych krajów

Celem tego rozdziału jest identyfikacja najważniejszych tendencji występujących w polityce innowacyjnej wybranych państw. W kolejnych podrozdziałach analizowane są kraje reprezentujące różne typy narodowego systemu innowacji (NSI) i różne podejście do polityki innowacyjnej. Do doboru tych państw jest wykorzystana typologia NSI omówiona w rozdziale 2, a syntetycznie ujęta w tabeli 2.4 (zob. s. 70).

Pierwszą grupę porównywanych krajów stanowią dwa państwa członkowskie Unii Europejskiej charakteryzujące się dynamicznym typem narodowego systemu innowacji: Finlandia oraz Irlandia. Są one w czołówce liderów innowacyjności w Europie, ale różnią się od siebie pod względem szczegółowych rozwiązań, jeśli chodzi o podejście do wspierania innowacji. Ponadto w ostatnim pięcioleciu oba kraje obniżyły nieco swoje pozycje w rankingu innowacyjności, warto więc przyjrzeć się bliżej, z jakiego typu problemami się borykają i jakie priorytety oraz narzędzia polityki innowacyjnej mają w tych państwach kluczowe znaczenie.

Kolejną parę państw analizowanych pod kątem rozwiązań polityki innowacyjnej tworzą Polska i Czechy. Oba kraje dokonują restrukturyzacji swoich systemów innowacji, jednak nadal należą do grupy tzw. doganiających NSI. Powstaje pytanie, czy restrukturyzacja NSI związana w latach 90. XX w. z przejściem od gospodarki planowej do rynkowej, a następnie z członkostwem w Unii Europejskiej spowodowała przesunięcie priorytetów polityki innowacyjnej i zmianę jej narzędzi? Jak wiele zaczerpnięto w tym zakresie z ram wyznaczonych przez zasady kształtowania polityki innowacyjnej Unii Europejskiej?

Po analizie doświadczeń wybranych państw UE warto zapoznać się z nieco innymi podejściami do polityki innowacyjnej. W tym celu wybrano dwa kraje charakteryzujące się jednym z najwyższych poziomów innowacyjności na świecie, a mianowicie Stany Zjednoczone i Koreę Południową. Oba państwa mają tzw. stabilnie funkcjonujący typ narodowego systemu innowacji (zob. rozdz. 2, tab. 2.6, s. 70), jednak z uwagi na całkowitą odmienną ścieżek kształtowania innowacyjności oraz różnice kulturowe nie wydaje się sensowne ich bezpośrednie porównywanie i dlatego są przedmiotem analiz w odrębnych podrozdziałach.

Kolejnym państwem, którego doświadczeniom w kształtowaniu polityki innowacji warto się przyjrzeć bliżej, są Chiny. Jest to tzw. wschodzący rynek, ale niezbilansowany w zakresie systemu innowacji. Celem jest pokazanie priorytetów i kluczowych narzędzi charakterystycznych dla innowacyjności tej gospodarki. Zarysowuje się tutaj pytanie, w jaki sposób i za pomocą jakich narzędzi polityki innowacyjnej możliwa stała się ewolucja innowacyjności od transferu technologii i imitacji ku tworzeniu rodzimych innowacji.

Przechodząc do szczegółowej analizy wybranych, najważniejszych aspektów polityki innowacyjnej tych siedmiu gospodarek, warto raz jeszcze wyraźnie zaznaczyć, że celem rozważań nie jest ocena skuteczności prowadzonej polityki innowacyjnej. Chodzi raczej o empiryczną ilustrację funkcjonowania w praktyce omówionych we wcześniejszych rozdziałach różnych narzędzi polityki innowacyjnej i pokazanie, jak różne kraje dobierają instrumenty swojej *policy mix*, nakierowując je na rozwiązywanie konkretnych problemów występujących w funkcjonowaniu narodowego systemu innowacji.

Rozdział ten jest więc swego rodzaju praktycznym studium korespondującym z teoretyczną koncepcją współczesnej polityki innowacyjnej, o której była mowa w rozdziale 3, i z analizą najważniejszych instytucji polityki innowacyjnej prowadzoną w rozdziałach 4 i 5. Tem tych rozważań jest charakterystyka funkcjonowania narodowych systemów innowacji analizowanych krajów z wykorzystaniem koncepcji i metodyki przedstawionej w rozdziale 2.

6.1. Polityka innowacyjna w państwach członkowskich Unii Europejskiej: porównanie Finlandii i Irlandii

Jakie problemy, wymagające interwencji polityki innowacyjnej, zarysowują się w funkcjonowaniu NSI dwóch europejskich krajów o dynamicznym narodowym systemie innowacji, tj. Finlandii i Irlandii?

Oba kraje zaliczają się do państw UE wiodących pod względem innowacyjności, przy czym Finlandia jest w rankingu krajów UE w grupie liderów innowacyjności (*innovation leaders*), Irlandia zaś w grupie silnych innowatorów podążających za liderami (*strong innovators*) (EC 2021). Dystans w innowacyjności obu krajów widać również, gdy porówna się ich pozycję w globalnym rankingu innowacyjności. Finlandia uplasowała się w 2021 r. na 7. miejscu, natomiast Irlandia na miejscu 19. (WIPO 2021). To, co łączy oba kraje, to ten sam dynamiczny model narodowego systemu innowacji, ale są też pewne różnice, jeśli chodzi o długookresowe tendencje zmian pozycji innowacyjnej.

Irlandia osłabiła swoją pozycję innowacyjną na tle innych państw UE w ostatnich kilku latach (spadek z 7. w 2010 r. na 11. miejsce w 2021 r. w rankingu innowacyjności państw UE), natomiast Finlandia, po niewielkim osłabieniu innowacyjności (spadek na 3. miejsce w 2010 r.) stopniowo ją odbudowuje – w 2021 r. zajmowała 2. miejsce wśród krajów UE. Porównanie osiągnięć tych krajów pod względem innowacyjności pozwoli określić skuteczność ich polityki innowacyjnej. Irlandia wykorzystuje w znacznym stopniu umiędzynarodowienie do pobudzania rodzimej innowacyjności i jest to